

## PERUSTETEKSTI

### 5.4.4 Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu perusopetukseen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävä peruskielitaitoa koulun opetuskielessä. (viite Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 5 §.)

Perusopetukseen siirtyvillä oppilailla tarkoitetaan oppilaita, jotka ovat päättäneet valmistavan opetuksen samana tai sitä edeltävänä vuonna. Oppilaan edun kannalta on tarkoituksenmukaista, että hän siirtyy perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen suoraan perusopetukseen valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen on tarkoituksenmukaista ohjata oppilaat, joilla on puutteellinen tai vähäinen koulunkäyntihistoria ja vielä perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen kehittyvä alkeiskielitaito opetuskielessä (viite Kehittyvän kielitaidon asteikko). Myös oppilaat, jotka tulevat perusopetukseen sen loppuvaiheessa, voivat tarvita valmistavan opetuksen lisäopetusta.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus voidaan järjestää enintään vuoden ajaksi (viite Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 9 §). Oppilaan tarvetta valmistavan opetuksen lisäopetukseen arvioidaan säännöllisesti, ja se voidaan päättää vuoden aikana niissä oppiaineissa, joissa oppilas ei enää tarvitse sitä.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetusta saavilla oppilailla on oikeus ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tuetaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteiden saavuttamista ja oppilaiden osallisuutta.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetusta saavan oppilaan arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen arvioinnin periaatteita.

### Opetuksen tavoitteet ja sisältö

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan peruskielitaidon hallintaa opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielissä. Peruskielitaidolla tarkoitetaan sellaisia suomen/ruotsin kielen valmiuksia, joita oppilas tarvitsee perusopetuksessa. Tiedonalojen kielen hallinnalla tarkoitetaan oppilaan valmiuksia lukea, ymmärtää ja tulkita eri oppiaineiden tekstejä sekä tuottaa niitä.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen siirtyvien oppilaiden peruskielitaito opetuskielessä on pääasiassa vielä kehittyvän alkeiskielitaidon vaiheessa. Tällöin oppilas selviää useimmin toistuvista arkisista koulun kielenkäyttötilanteista. Hän osaa nimetä tuttuja asioita sekä tunnistaa puhutusta ja kirjoitetusta kielestä tuttuja sanoja ja ilmauksia, lyhyitä ohjeita ja tuttuja aiheita. Opetuspuheesta ja opetuksessa käytetyistä teksteistä hän ymmärtää aiheen kuvien ja ydinsanojen avulla ja osaa tuottaa lyhyitä tekstejä. Oppilas tarvitsee malleja ja tukea tekstien ymmärtämiseen, tulkitsemiseen ja tuottamiseen. (viite Kehittyvän kielitaidon asteikko.)

Valmistavan opetuksen lisäopetus on kielitietoista opetusta. Opetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Oppilas opiskelee lähtökohtaisesti niitä oppiainekohtaisia tavoitteita ja sisältöjä, jotka on päätetty paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle. Oppilaalle laadittavassa suunnitelmassa kuvataan tarkemmin opetuskielen peruskielitaidon opetuksen tavoitteet niissä oppiaineissa, joissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan sekä muut mahdolliset valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteet.

Myös opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain on mahdollista valmistavan opetuksen lisäopetuksessa. Tällöin noudatetaan luvussa 5.4.3 kuvattuja periaatteita.

#### Opetukseen ohjaaminen ja opetuksen järjestäminen

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve arvioidaan lähtökohtaisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin tekee perusopetukseen valmistavaa opetusta antanut opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettaneiden opettajien kanssa. Jos oppilas siirtyy valmistavan opetuksen lisäopetukseen myöhemmin, arviointi tehdään yhteistyössä oppilasta opettavien perusopetuksen opettajien kanssa. Arviointi kohdistuu opetuskielen peruskielitaitoon ja eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan.

Oppilaalle laaditaan suunnitelma opintoja varten opettajien yhteistyönä. Suunnitelmassa täsmennetään oppilaan opetuskielen opetuksen tavoitteet erityisesti niissä oppiaineissa, joissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan. Suunnitelmaa laativat opettajat voivat käydä keskustelun valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeesta ja tavoitteista oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on joustavaa, suunnitelmallista ja oppilaan tarpeiden mukaan muuttuvaa. Valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikaisesti yhteisopetuksena, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena

ohjauksena. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämiseksi koulussa voidaan nimetä vastuuopettaja. Vastuuopettaja osallistuu yhteistyössä muiden opettajien kanssa oppilaan suunnitelman ja työjärjestyksen laatimiseen ja voi toimia myös yhteis- ja samanaikaisopettajana valmistavan opetuksen lisäopetuksessa.

## 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt
- yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa
- valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytänteet
- oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman laatimisen periaatteet
- oppilaiden opiskelun seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytänteet vuoden aikana

SASTAMALA:

### **5.6.1 Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt**

*Tarpeen arvioinnin tekee valmistavan opetuksen opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. Arviointi tehdään valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin yhteydessä kuullaan myös oppilasta ja huoltajaa. Arvioinnissa painotetaan oppilaan suomen/ruotsin kielen taitoa suhteessa perusopetuksen tavoitteisiin. Arviointi kohdistuu opetuskielen peruskielitaitoon ja eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna valmiita arviointimateriaaleja kuten esim. opetushallituksen pedagogista VOITTO-työvälinettä.*

### **5.6.2. Yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa**

Valmistavan opetuksen opettaja siirtää opetuksen tarkoituksenmukaista järjestämistä tukevat tiedot vastaanottavalle opettajalle/opetuksen järjestäjälle.

### **5.6.3. Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytännöt**

Lisäopetus on ensisijaisesti perusopetuksen yhteydessä annettavaa tukea, joka voi olla oppituntien aikana samanaikais- tai yhteisopetusta, erillisiä lisätunteja, opetusta pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaista ohjausta. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät. Opetus kestää enintään yhden lukuvuoden.

Opetuksen järjestäjä nimeää lisäopetuksen koordinoinnin vastuuhenkilön. Luokanopettajat/aineenopettajat ja S2 opettajat sekä tarvittaessa erityisopettajat tekevät tiivistä yhteistyötä lisäopetuksen aikana.

### **5.6.4. Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman laatimisen periaatteet**

Lisäopetuksen alkaessa oppilaalle laaditaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelma. Laadintaan osallistuvat oppilasta opettavat opettajat. Tavoitteista voidaan keskustella oppilaan ja huoltajan kanssa. Valmiin suunnitelman sisältö käydään läpi oppilaan kanssa ja suunnitelmaa voidaan tarvittaessa päivittää lisäopetuksen aikana. Suunnitelmaan kirjataan opetuskielen opetuksen tavoitteet niissä oppiaineissa, joissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan. Tämä sisältää tavoitteet kielitaidon ja oppiaineiden sisällön hallinnan osalta. Lisäksi kirjataan käytettävät opetusmenetelmät/tuen toteutus eri oppiaineiden tunneilla, mahdollisesti tarvittavat tuen muodot sekä arvioinnin tavat.

### **5.6.5. Oppilaiden opiskelun seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytännöt vuoden aikana**

Oppilaan edistymistä seurataan säännöllisesti. Tukea muokataan joustavasti oppilaan edistymisen mukaan. Vuoden aikana arvioidaan vähintään kerran, onko tukea tarve jatkaa tai muuttaa. Lisäopetus päättyy viimeistään vuoden kuluttua.